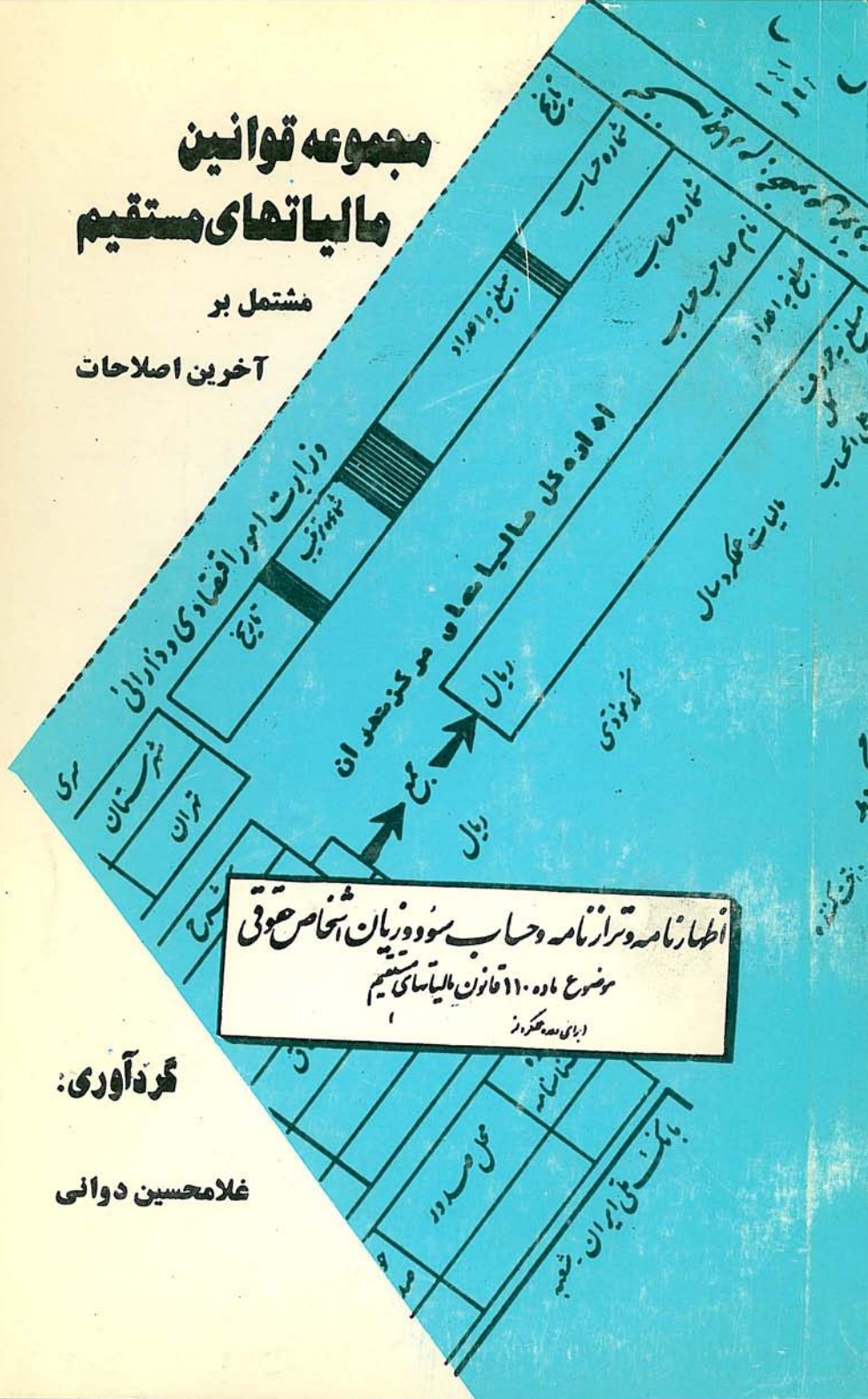

مجموعه قوانین مالیاتی مستقیم

مشمول بر

آخرین اصلاحات

گردآوری:

غلامحسین دوانی

مجموعه قوانین مالیاتهای مستقیم

(مشمول بر آخرین اصلاحات)

گردآوری: غلامحسین دوانی

عضو انجمن حسابداران خبره ایران

□ مجموعه قوانین مالیاتهای مستقیم

□ گردآورنده: غلامحسین دوانی

□ حروفچینی و طراحی: تایپ پیک

□ چاپ دوم: ۱۳۷۱ (چاپ اول انتشارات آزاده)

□ چاپخانه: احمدی

□ تیراژ: ۵۰۰۰

□ ناشر: انتشارات آزاده: خیابان انقلاب مقابل دانشگاه شماره ۱۳۳۸ - تلفن ۵۴۰۳۷۴

□ بهاء: ۱۶۰۰ ریال

کلیه حقوق برای نگارنده محفوظ است.

مجموعه قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳
بانضمام اصلاحات مندرج در قانون اصلاح موادی از قانون
مالیاتهای مستقیم مصوب مجلس شورای اسلامی مورخ
۱۳۷۱/۲/۷

پیشگفتار:

پس از مدتها بحث و گفت و شنود در رابطه با عوامل
بازدارنده رشد و توسعه صنعتی کشور، موجود در قانون
مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳ مجلس شورای اسلامی
سرانجام قانون اصلاح موادی از قانون مالیاتهای مستقیم در
تاریخ ۱۳۷۱/۲/۷ در مجلس شورای اسلامی تصویب و در
۱۳۷۱/۲/۱۳ به تائید شورای نگهبان رسید.

گردآورنده براین عقیده است که اداره کل قوانین و مقررات
کشور رسالت انتشار قوانین و تصویب نامه‌های قانونی را برعهده
دارد و دراین راستا نیز کوششهای قابل توجهی بعمل آورده است.
اما متأسفانه انتشار اصلاحات قانون مالیاتهای مستقیم جدای از
خود قانون مالیاتهای مستقیم نمی‌تواند نیازهای دست‌اندرکاران

مالیاتی، مودیان و سازمانها و موسسات ذیربط را فراهم آورد. بهمین لحاظ با توجه به ضرورت امر و فصول پایانی سال مالیاتی عموم شرکتهای و موسسات دولتی و خصوصی کوشش بعمل آمد تا قانون مالیاتهای مستقیم و اصلاحات بعمل آمده یکجا گردآوری و انتشار یابد. باشد که دیگر دست اندرکاران در فرصت مناسب بتوانند درانتشار مجموعه قوانین مالیاتی منضم به سایر قوانین، تصویب نامه ها، آئین نامه ها و بخشنامه های مربوطه اهتمام ورزند.

غلامحسین دوانی

عضو انجمن حسابداران خبره ایران

عضو انجمن مدیریت ایران

عضو دفتر امور مشاوران و کارشناسان حقیقی

سازمان برنامه و بودجه

مقدمه چاپ دوّم

اگرچه چاپ اول کتاب در شهریور ۱۳۷۱ به بازار عرضه گردید اما همّت دوستان و اقبال اینجانب باعث گردید که چاپ اول کتاب به سرعت به اتمام رسد و به همین مناسبت و با توجه به نیاز بازار بر آن شدم که چاپ دوم کتاب آماده توزیع گردد.

در این فاصله آنچه موجب تشویق و ادامه کار شد نظرات و رهنمودهای دوستانی بود که لغزشهای مرا در چاپ اول بازگو نمودند و بیش از همه شایسته می دانم از دوست عزیزم جناب آقای علی صدرزاده که در بازخوانی مجدد متن قانون مرا یاری دادند سپاسگزاری و قدردانی نمایم.

در چاپ دوم سعی بر آن شده که با افزودن یک راهنمای اطلاعاتی در ارتباط با معافیت و بخشودگی های مندرج در اصلاحات قانون مصوب ۷/۲/۷۱ و قانون مالیاتهای مصوب ۳/۱۲/۶۶ و متن ضابطه اجرائی ماده ۱۷۲ و همچنین جدول مالیات کارکنان بخش دولتی، کتاب را غنی تر و کاربردی تر نموده تا به سهولت بتواند مورد استفاده همه دست اندرکاران قرار گیرد.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۷	باب اول - اشخاص مشمول مالیات
۱۱	باب دوم - مالیات بر دارائی
۱۱	فصل اول - مالیات سالانه املاک
۱۵	فصل دوم - مالیات مستغلات مسکونی خالی
۱۶	فصل سوم - مالیات بر اراضی بایر
۱۹	فصل چهارم - مالیات بر ارث
۳۴	فصل پنجم - حق تمبر

باب سوم - مالیات بردرآمد

۳۸	فصل اول - مالیات بردرآمد املاک
۵۳	فصل دوم - مالیات بردرآمد کشاورزی
۵۴	فصل سوم - مالیات بردرآمد حقوق
۶۱	فصل چهارم - مالیات بردرآمد مشاغل
۷۵	فصل پنجم - مالیات بردرآمد اشخاص حقوقی
۸۸	فصل ششم - مالیات بردرآمد اتفاقی
۹۲	فصل هفتم - مالیات بر جمع در آمد ناشی از منابع مختلف

باب چهارم - در مقررات مختلفه

۹۵	فصل اول - معافیتها
۱۰۴	فصل دوم - هزینه‌های قابل قبول و استهلاک
۱۱۲	فصل سوم - قرائن و ضرائب مالیاتی
۱۱۵	فصل چهارم - مقررات عمومی

۱۲۵	فصل پنجم - وظایف مودیان
۱۲۸	فصل ششم - وظایف اشخاص ثالث
۱۳۱	فصل هفتم - تشریفات و جرائم مالیاتی
۱۳۸	فصل هشتم - ابلاغ
۱۴۰	فصل نهم - وصول مالیات

باب پنجم - سازمان تشخیص و مراجع مالیاتی

	فصل اول - مراجع تشخیص مالیات و وظایف و اختیارات آنها
۱۴۶	
۱۵۴	فصل دوم - ترتیب رسیدگی
۱۵۹	فصل سوم - مرجع حل اختلاف مالیاتی
۱۶۴	فصل چهارم - شورای عالی مالیاتی و وظایف و اختیارات آن
	فصل پنجم - هیئت عالی انتظامی مالیاتی و وظایف و اختیارات آن
۱۶۹	
	فصل ششم - دادستانی انتظامی مالیاتی و وظایف و اختیارات آن
۱۷۱	
۱۷۸	قانون مالیات تعاون ملی برای بازسازی
۱۸۹	آئین نامه اجرائی قانون تعاون ملی
۱۹۵	جدول مالیات حقوق مشمولین تامین اجتماعی
۱۹۹	جدول مالیات حقوق کارکنان بخش دولتی
۲۰۴	جدول تشریفات و بخشودگی مالیات
	جدول مقایسه ای قانون مالیات و معافیت های درآمد
۲۰۵	شرکتها و صاحبان سهام
۲۰۷	خلاصه قانون تجارت برای مدیران
۲۱۲	خلاصه مواد اصلاحی قانون مالیاتها
	اهم اصلاحات قانون در ارتباط با معافیت و بخشودگیهای مالیاتی
۲۱۳	

فهرست مطالب قانون مالیاتهای مستقیم

باب اول: مالیات بر درآمد

فصل اول - اشخاص مشمول مالیات   از ماده ۱ تا ماده ۲

باب دوم: مالیات بر دارائی

فصل اول - مالیات سالانه املاک   از ماده ۳ تا ماده ۹

فصل دوم - مالیات مستغلات مسکونی خالی   از ماده ۱۰ تا ماده ۱۱

فصل سوم - مالیات بر اراضی بایر   از ماده ۱۲ تا ماده ۱۶

فصل چهارم - مالیات بر ارث   از ماده ۱۷ تا ماده ۴۳

فصل پنجم - حق تمبر   از ماده ۴۴ تا ماده ۵۱

باب سوم: مالیات بر درآمد

فصل اول - مالیات بر درآمد املاک   از ماده ۵۲ تا ماده ۸۰

فصل دوم - مالیات بر درآمد کشاورزی   ماده ۸۱

فصل سوم - مالیات بر درآمد حقوق   از ماده ۸۲ تا ماده ۹۲

فصل چهارم - مالیات بر درآمد مشاغل   از ماده ۹۳ تا ماده ۱۰۴

فصل پنجم - مالیات بر درآمد اشخاص   از ماده ۱۰۵ تا ماده ۱۳۱

حقوقی

باب چهارم: مقررات مختلفه

از ماده ۱۳۲ تا ماده ۱۴۶	فصل اول - معافیت‌ها
	فصل دوم - هزینه‌های قابل قبول و استهلاک
از ماده ۱۴۷ تا ماده ۱۵۱	فصل سوم - قرائن و ضرائب مالیاتی
از ماده ۱۵۲ تا ماده ۱۵۴	فصل چهارم - مقررات عمومی
از ماده ۱۷۶ تا ماده ۱۵۵	فصل پنجم - وظایف مودیان
از ماده ۱۷۷ تا ماده ۱۸۱	فصل ششم - وظایف اشخاص ثالث
از ماده ۱۸۲ تا ماده ۱۸۸	فصل هفتم - تشریفات و جرائم مالیاتی
از ماده ۱۸۹ تا ماده ۲۰۲	فصل هشتم - ابلاغ
از ماده ۲۰۳ تا ماده ۲۰۹	فصل نهم - وصول مالیات
از ماده ۲۱۰ تا ماده ۲۱۸	

باب پنجم: سازمان تشخیص و مراجع مالیاتی

	فصل اول - مراجع تشخیص مالیات و وظایف و اختیارات آنها
از ماده ۲۱۹ تا ماده ۲۳۵	فصل دوم - ترتیب رسیدگی
از ماده ۲۳۶ تا ماده ۲۴۳	فصل سوم - مراجع حل اختلاف مالیاتی
از ماده ۲۴۴ تا ماده ۲۵۱	فصل چهارم - شورای عالی مالیاتی و وظایف و اختیارات آن
از ماده ۲۵۲ تا ماده ۲۶۰	فصل پنجم - هیئت عالی انتظامی
از ماده ۲۶۱ تا ماده ۲۶۲	مالیاتی و اختیارات آن
از ماده ۲۶۳ تا ماده ۲۷۱	فصل ششم - دادستانی انتظامی مالیاتی و اختیارات آن

بسم الله الرحمن الرحيم

روزنامه رسمی شماره ۱۲۵۸۳ - ۱۳۶۷/۲/۲۱

۱۳۶۷/۱/۲۹

شماره ۱/۳۱۶

جناب آقای نخست وزیر

قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳ مجلس شورای اسلامی و با توجه به عدم وصول نظر شورای نگهبان در مهلت قانونی براساس اصل ۹۴ قانون اساسی ارسال می گردد تا برای اجراء در اختیار مسئولان گذارده شود.
رئیس جمهور - سید علی خامنه ای

۱۳۶۷/۲/۳

شماره ۱۲۰۹۰/ق

وزارت امور اقتصادی و دارائی

قانون مالیاتهای مستقیم که در جلسه مورخ روز دوشنبه سوم اسفندماه یک هزار و سیصد و شصت و شش مجلس شورای اسلامی تصویب و با توجه به عدم وصول نظر شورای نگهبان در مهلت قانونی، طی نامه شماره ۱/۳۱۶ مورخ ۱۳۶۷/۱/۲۹ ریاست جمهوری به نخست وزیر واصل گردیده است جهت اجراء به پیوست ابلاغ می گردد.

نخست وزیر - میرحسین موسوی

روزنامه رسمی شماره ۱۳۷۵۰ - ۱۳۷۱/۳/۶

۱۳۷۱/۲/۲۶

شماره ۲۹۰۶/ق

حضرت حجة الاسلام والمسلمین جناب آقای هاشمی رفسنجانی
ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

لایحه شماره ۸۲۱۳۶ مورخ ۱۳۶۹/۱۰/۱۸ دولت در
خصوص اصلاح قانون مالیاتهای مستقیم که در جلسه علنی روز
دوشنبه مورخ ۱۳۷۱/۲/۷ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی
در عنوان و متن تصویب و به تائید شورای نگهبان رسیده است در
اجرای اصل یکصد و بیست و سوم قانون اساسی به پیوست ارسال
می گردد.

رئیس مجلس شورای اسلامی - مهدی کروبی

۱۳۷۱/۲/۲۹

شماره ۸۴۹۸

وزارت امور اقتصادی و دارایی

قانون اصلاح موادی از قانون مالیاتهای مستقیم مصوب سوم
اسفندماه ۱۳۶۶ مجلس شورای اسلامی که در جلسه علنی روز
دوشنبه مورخ هفتم اردیبهشت ماه یک هزار و سیصد و هفتاد و یک
مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۷۱/۲/۲۳ به تائید
شورای نگهبان رسیده و طی نامه شماره ۲۹۰۶/ق مورخ
۱۳۷۱/۲/۲۶ مجلس شورای اسلامی واصل شده است، به پیوست
جهت اجراء ابلاغ می گردد.

رئیس جمهور - اکبر هاشمی رفسنجانی

قانون مالیاتهای مستقیم و قانون اصلاح موادی از قانون
مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳ مجلس شورای
اسلامی مشتمل بر اصلاحات مورخ ۱۳۷۱/۲/۷

باب اول - اشخاص مشمول مالیات

ماده اول

اشخاص زیر مشمول پرداخت مالیات می باشند:

- ۱- کلیه مالکین اعم از اشخاص حقیقی یا حقوقی نسبت به اموال یا املاک خود واقع در ایران طبق مقررات باب دوم.
- ۲- هر شخص حقیقی ایرانی مقیم ایران نسبت به کلیه درآمدهائی که در ایران یا خارج از ایران تحصیل می نماید.
- ۳- هر شخص حقیقی ایرانی مقیم خارج از ایران نسبت به کلیه درآمدهائی که در ایران تحصیل می کند.
- ۴- هر شخص حقوقی ایرانی نسبت به کلیه درآمدهائی که در ایران یا خارج از ایران تحصیل می نماید.
- ۵- هر شخص غیرایرانی (اعم از حقیقی یا حقوقی) نسبت به درآمدهائی که در ایران تحصیل می نماید و همچنین نسبت به درآمدهائی که بابت واگذاری امتیازات یا سایر حقوق خود و یا دادن تعلیمات و کمکهای فنی و یا واگذاری فیلمهای سینمایی (که بعنوان بهاء یا حق نمایش یا هر عنوان دیگر عاید آنها

می گردد) از ایران تحصیل می کند.

ماده ۲

اشخاص زیر مشمول پرداخت مالیاتهای موضوع این قانون نمی باشند:

۱- وزارتخانه ها و موسسات دولتی و دستگاههایی که بودجه آنها وسیله دولت تامین می شود و شهرداریها و موسسات وابسته به دولت و شهرداریها که بصورتی غیر از شرکت طبق قوانین تاسیس شده باشند.

۲- جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران، سازمان تامین اجتماعی، صندوقهای پس انداز بازنشستگی، مدارس علوم اسلامی و نهادهای انقلاب اسلامی و صندوق عمران موقوفات کشور مادام که درآمد صندوق مزبور صرف امور عمران موقوفات و تامین هزینه های سازمان حج و اوقاف و امور خیریه و آن قسمت از درآمد اشخاص که از محل وجوه بریه ولی فقیه، خمس و زکات عاید آنها می شود. تشخیص مدارس علوم اسلامی بعهده شورای مدیریت حوزه علمیه قم و نهادهای انقلاب اسلامی با هیئت وزیران است.

۳- موقوفات عام که درآمد آنها طبق موازین شرعی به مصرف اموری از قبیل تبلیغات اسلامی، تحقیقات فرهنگی، علمی، دینی، فنی تحقیقاتی، اختراعات، اکتشافات، تعلیم و تربیت، بهداشت، بنا و تعمیر و نگهداری مساجد، مصلی ها و مدارس علوم اسلامی، مراسم تعزیه و اطعام، تعمیر آثار باستانی، امور عمرانی و آبادانی، هزینه یا وام تحصیلی دانشجویان و دانش آموزان، کمک به مستضعفین و آسیب دیدگان حوادث ناشی از سیل، زلزله، آتش سوزی، جنگ و حوادث غیرمترقبه دیگر

می‌رسد و نذورات بقاء متبرکه مشروطه براینکه درآمد و هزینه مزبور مورد گواهی سازمان حج و اوقاف و امور خیریه باشد.

۴- موسسات عام‌المنفعه که به ثبت رسیده و درآمد آنها بموجب اساسنامه بمصرف امور مذکور در بند ۳ فوق برسد و همچنین مجامع حرفه‌ای که بموجب قوانین خاص تشکیل شده‌اند به تشخیص هیئت وزیران مشروط براینکه درآمد و هزینه‌های موسسات و مجامع مذکور از طرف وزارت امور اقتصادی و دارائی نظارت شود.

۵- انجمن‌ها یا هیأت‌های مذهبی مربوط به اقلیتهای دینی مذکور در قانون اساسی مشروط براینکه رسمیت آنها بتصویب وزارت کشور رسیده و درآمد و هزینه آنها توسط سازمان حج و اوقاف و امور خیریه تأیید شده باشد.

تبصره ۱- شرکت‌هایی که تمام یا قسمتی از سرمایه آنها متعلق به اشخاص و موسسات مذکور در بندهای فوق باشند سهم درآمد یا سود آنها مشمول حکم این ماده نخواهند بود. حکم این تبصره مانع استفاده شرکت‌های مزبور از معافیت‌های مقرر در این قانون حسب مورد نمی‌باشد.

درآمد حاصل از فعالیت‌های اقتصادی از قبیل فعالیت‌های تولیدی، صنعتی، معدنی، تجاری، حق واگذاری محل، مستغلات و نقل و انتقالات قطعی املاک اشخاص موضوع بندهای ۲ و ۴ این ماده که بنحوی غیر از طریق شرکت نیز تحصیل می‌شود بدون رعایت معافیت‌های مقرر در این قانون در هر مورد به نرخهای مقرر مربوط مشمول مالیات خواهد بود.

مسئولین اداره امور در اینگونه موارد نسبت به سهم فعالیت مذکور مکلف به انجام تکالیف مربوط طبق مقررات این قانون خواهند بود، در غیر اینصورت نسبت به پرداخت مالیات متعلق با

مؤدی مسئولیت تضامنی خواهند داشت. ضوابط اجرائی این تبصره بوسیله وزارت امور اقتصادی و دارائی تهیه خواهد شد.

تبصره ۲- آن قسمت از درآمد موقوفات مذکور در بند ۳ این ماده که عاید اشخاص می‌گردد مشمول معافیت مربوط به موقوفات نخواهد بود.

تبصره ۳- آن قسمت از درآمد موقوفات و موسسات عام‌المنفعه و انجمنهای مذکور در بندهای ۳ و ۴ و ۵ این ماده که تا سه سال پس از انقضای سال مالی به مصارف مقرر در بندهای مزبور نرسید طبق مقررات مربوط مشمول مالیات خواهد بود مگر اینکه لزوم نگهداری بیش از مدت مذکور به تائید سازمان حج و اوقاف و امور خیریه و یا سایر مراجع ناظر حسب مورد رسیده باشد.

تبصره ۴- آئین نامه اجرائی مربوط به این ماده و نحوه نظارت وزارت امور اقتصادی و دارائی توسط وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارائی و کشور و فرهنگ و ارشاد اسلامی تهیه و پس از تصویب هیئت وزیران بموقع اجراء گذارده خواهد شد.

تبصره ۵- در هر سال مالی که شرایط و ترتیبات مقرر در این ماده و آئین نامه اجرائی آن رعایت نشود معافیت مالیاتی مقرر نسبت به اشخاص مذکور در بندهای ۳ و ۴ و ۵ این ماده برای آن سال جاری نبوده و درآمدهای سال مزبور آنها طبق مقررات مربوط مشمول مالیات خواهد بود.

باب دوم - مالیات بردارائی

فصل اول - مالیات سالانه املاک

ماده ۳

کلیه مالکین (اعم از اشخاص حقیقی و حقوقی) نسبت به جمع ارزش املاک خود و حسب مورد املاک فرزندان تحت تکفل خود اعم از مسکونی و سایر املاک واقع در محدوده شهرها و شهرکها (به استثنای یک واحد مسکونی شخص حقیقی اعم از خانه یا آپارتمان به انتخاب او) به شرح زیر مشمول مالیات سالانه می باشند.

تامبلغ ۲۰۰۰۰۰۰۰ ریال معاف

تامبلغ ۴۰۰۰۰۰۰۰ ریال نسبت به مازاد ۲۰۰۰۰۰۰۰ ریال بنرخ ۲٪

تامبلغ ۶۰۰۰۰۰۰۰ ریال نسبت به مازاد ۴۰۰۰۰۰۰۰ ریال بنرخ ۳٪

تامبلغ ۸۰۰۰۰۰۰۰ ریال نسبت به مازاد ۶۰۰۰۰۰۰۰ ریال بنرخ ۴٪

تامبلغ ۱۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال نسبت به مازاد ۸۰۰۰۰۰۰۰ ریال بنرخ ۶٪

نسبت به مازاد ۱۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال بنرخ ۸٪

ارزش املاک براساس ارزش معاملاتی موضوع ماده ۶۴ این قانون محاسبه خواهد شد در تعیین ارزش املاک از لحاظ تعیین مالیات سالانه قیمت اشجار منظور نمی گردد.

تبصره ۱ - ساختمانهای ویلایی، ییلاقی و قشلاقی بطور کلی و همچنین ساختمانهای واقع در سواحل دریای خزر به استثنای واحد مسکونی فوق الذکر که خارج از محدوده شهرها و

شهرکها واقع شده‌اند مشمول مقررات این فصل خواهد بود.
تبصره ۲- املاک متعلق به شرکتهائی که تمام یا قسمتی از سرمایه آنها به دولت تعلق دارد نسبت به سهم مالکیت دولت و املاک متعلق به شرکتهای تعاونی مسکن که برای مسکن اعضاء اختصاص یافته باشد و همچنین املاک متعلق به سفارتخانه‌ها بشرط معامله متقابل از پرداخت مالیات موضوع این فصل معاف است.

تبصره ۳- در مواردی که ملکی با استفاده از تسهیلات انفرادی بانکها یا وام دریافتی از صندوقهای قرض الحسنه خریداری یا احداث شده باشد بدهی مستهلک نشده مالک به بانک یا صندوقهای قرض الحسنه حداکثر تا معادل ارزش معاملاتی ملک از ارزش آن ملک کسر خواهد شد.

ماده ۴

املاکی که برای تولیدات صنعتی و کشاورزی و دامی و امور فرهنگی، آموزشی، ورزشی، بهداشتی، درمانی، نگهداری معلولین، هتل، متل، مسافرخانه، مهمانسرا، مهمانپذیر، سینما، تماشاخانه و موسسات دوبلاژ فیلم مورد استفاده می‌باشند در مدت بهره‌برداری و همچنین خانه‌های سازمانی کارگری و کارمندی و سردخانه‌ها و املاکی که مالک در آنها بموجب احکام مراجع قضایی ممنوع‌المعامله گردیده و یا بنا به عللی به گواهی مراجع ذیصلاح دولتی یا نهادهای انقلاب اسلامی بهره‌برداری از آنها از عهده مالک خارج باشد و یا حق استفاده از آنها بطور رایگان در اختیار اشخاص و موسسات مذکور در ماده ۲ این قانون قرار گیرد مادامی که دارای وضعیت ذکر شده باشند مشمول مالیات این فصل نخواهند بود.

ماده ۵

در مواردی که مالکیت ملک انتقال می یابد ملک مورد انتقال بطور کلی در سال انتقال مشمول مالیات موضوع این فصل نخواهد بود.

ماده ۶

املاکی که برای آنها از تاریخ اجرای این قانون به بعد پروانه ساختمان صادر می گردد در صورتی که ظرف مدت تعیین شده یا تمدید شده در پروانه با تمام برسد از تاریخ صدور پروانه ساختمان تا دو سال پس از خاتمه بنا طبق گواهی مرجع ذیصلاح از پرداخت مالیات موضوع این فصل معاف می باشد.

این حکم نسبت به املاکی که قبل از تاریخ مزبور برای آنها پروانه ساختمان صادر گردیده در صورتی که ظرف یکسال از تاریخ اجرای این قانون و یا ظرف مهلت مقرر در پروانه یا تمدیدی آن هر کدام که بیشتر باشد خاتمه یابد نیز جاری خواهد بود.

تبصره - واحدهای مسکونی که طبق ضوابط تعیین شده دولت و با تنظیم سند رسمی برای سکونت به اجاره داده می شود، در مدت اجاره از پرداخت مالیات موضوع این فصل معاف می گردد.

آئین نامه اجرائی این تبصره به پیشنهاد مشترک وزارتخانه های مسکن و شهرسازی و امور اقتصادی و دارائی به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

ماده ۷

کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی یا قائم مقام قانونی آنها

مکلفند در هر سال برای املاک خود و حسب مورد املاک فرزندان تحت تکفل خود واقع در ایران که مشمول مقررات این فصل است اظهارنامه مالیاتی برطبق نمونه‌ای که از طرف وزارت امور اقتصادی و دارائی تهیه و در دسترس آنها قرار خواهد گرفت تنظیم و به ضمیمه رونوشت یا تصویر مدارک مثبت حق مالکیت تا آخر اردیبهشت ماه سال بعد به حوزه مالیاتی محل اقامتگاه قانونی یا محل سکونت خود تسلیم و مالیات متعلق را پرداخت نمایند. در صورتیکه خارج از محدوده حوزه مالیاتی محل اقامتگاه یا محل سکونت دارای ملک یا املاکی باشند مکلفند نسخه‌ای از رونوشت اظهارنامه فوق‌الذکر را جهت اطلاع به حوزه مالیاتی که ملک یا املاک در محدوده آن واقع است نیز تسلیم نمایند.

ماده ۸

ممیز مالیاتی محل اقامتگاه قانونی یا محل سکونت مودی موظف است به اظهارنامه‌های اصله رسیدگی و در صورتی که ملک یا املاک در خارج از محدوده حوزه مزبور باشد پس از استعلام ارزش ملک از حوزه مالیاتی مربوط، مالیات متعلق را تشخیص و مطالبه نماید و در صورت عدم تسلیم اظهارنامه مکلف است نسبت به شناسائی و ارزیابی و تشخیص و مطالبه مالیات متعلقه اقدام کند.

ماده ۹

ممیز حوزه مالیاتی مکلف است در مورد املاک واقع در محدوده آن حوزه که مالکان آنها در خارج از آن محدوده سکونت دارند رونوشت اظهارنامه‌های دریافتی را رسیدگی و املاک مندرج در اظهارنامه‌های واقع در محدوده حوزه خود را ارزیابی و

نتیجه را به حوزه مالیاتی اقامتگاه قانونی یا محل سکونت مالکان اعلام نماید و در مورد آن قسمت از املاک مذکور که مالکان آنها در موعد مقرر از تسلیم رونوشت اظهارنامه خودداری نموده‌اند مشخصات و ارزش املاک مزبور را در صورت اطلاع از محل اقامتگاه قانونی یا محل سکونت به حوزه مالیاتی محل آنها و در غیر این صورت به مرکز سجل مالیاتی اعلام نماید.

فصل دوم - مالیات مستغلات مسکونی خالی

ماده ۱۰

هرگاه مستغلات واقع در مراکز استانها و شهرهای با جمعیت بیش از یکصد هزار نفر آماده برای اجاره باشند و بدون داشتن موانع قانونی بیش از مدت شش ماه متوالی خالی و بلااستفاده نگهداشته شوند نسبت به بعد از شش ماه مذکور مشمول مالیات بشرح زیر خواهند بود.

۱- تا یکسال معادل دو در هزار ارزش معاملاتی مستغل به ازای هر ماه.

۲- در صورت تجاوز از یکسال معادل چهار در هزار ارزش معاملاتی مستغل به ازای هر ماه مازاد بر یکسال مزبور.

تبصره- هرگاه خالی ماندن ملک مستغل به عللی خارج از اختیار مالک باشد در این مدت از پرداخت مالیات موضوع این فصل معاف خواهد بود.

ماده ۱۱

مودیان مشمول مالیات این فصل مکلفند در هر سال برای مستغلات مسکونی خالی خود اظهارنامه مالیاتی طبق نمونه‌ای که

از طرف وزارت امور اقتصادی و دارائی تهیه و در دسترس آنها قرار خواهد گرفت تنظیم و تا آخر اردیبهشت ماه سال بعد به حوزه مالیاتی که مستغل در محدوده آن واقع است تسلیم و مالیات متعلق را پرداخت نمایند. ممیز حوزه مالیاتی مزبور مکلف است در صورت عدم تسلیم اظهارنامه نسبت به شناسائی و تشخیص و مطالبه مالیات مستغل اقدام کند.

تبصره ۱- هرگاه محل دو یا چند مستغل مشمول مالیات این فصل در محدوده یک حوزه مالیاتی باشد مالک می تواند برای تمام آنها یک اظهارنامه تسلیم نماید.

تبصره ۲- هرگاه مالک تنها محل سکونت خود را خالی نگهدارد نسبت به آن مشمول مالیات این فصل نخواهد بود.

فصل سوم - مالیات بر اراضی بایر

ماده ۱۲

کلیه اراضی بایر واقع در محدوده شهرها که بدون عذر موجه بایر بمانند مشمول مالیات سالانه بشرح زیر می باشند:

۱- اراضی که تا دو سال از تاریخ اجرای این قانون بایر نگهداشته شوند معادل دو درصد ارزش آن به ازای هر سال.

۲- اراضی که تا چهارسال از تاریخ اجرای این قانون بایر نگهداشته شوند معادل چهار درصد ارزش آن به ازای هر سال مازاد بر دو سال مذکور.

۳- اراضی که بیش از چهار سال از تاریخ اجرای این قانون بایر نگهداشته شوند معادل پنج درصد ارزش آن به ازای هر سال مازاد بر چهار سال مذکور.

مالکان اراضی بایر موضوع این فصل مکلفند در هر سال برای هر یک از قطعات اراضی بایر ملکی خود اظهارنامه مالیاتی طبق نمونه‌ای که از طرف وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و در دسترس آنها قرار خواهد گرفت تنظیم و تا آخر اردیبهشت ماه سال بعد به حوزه مالیاتی که اراضی در محدوده آن واقع است تسلیم و مالیات متعلق را به ترتیب مقرر در این بخش پرداخت نمایند. ممیز حوزه مالیاتی مزبور مکلف است در صورت عدم تسلیم اظهارنامه نسبت به شناسائی و تشخیص و مطالبه مالیات متعلق اقدام کند.

تبصره ۱- در صورتی که دو یا چند قطعه از اراضی بایر در محدوده یک حوزه مالیاتی واقع باشند مالک می‌تواند برای تمام قطعات یک اظهارنامه مالیاتی تسلیم نماید.

تبصره ۲- اراضی بایر از نظر این قانون تابع تعریف مذکور در قانون اراضی شهری می‌باشد.

ماده ۱۴

ارزش اراضی بایر بر اساس ارزش معاملاتی موضوع ماده ۶۴ این قانون تعیین و ماخذ محاسبه مالیات خواهد بود.

ماده ۱۵

در صورتیکه اراضی بایر بر حسب گواهی مراجع ذیصلاح از شمول عنوان مذکور خارج شوند از سال خروج، مشمول مالیات این فصل نخواهند شد.

مالکان اراضی بایری که برای اراضی آنها از سوی مراجع ذیربط مجوز احداث بنا یا عمران صادر می‌شود از تاریخ صدور مجوز تا پایان مهلت مذکور در آن و در صورت تمدید مهلت با رعایت مهلت جدید از پرداخت مالیات متعلق معاف خواهند بود مشروط بر اینکه در مهلت‌های مقرر طبق گواهی مراجع مربوط احداث بنا خاتمه و یا عمران انجام شده باشد.

تبصره ۱- در صورتیکه پس از درخواست مجوز احداث بنا و یا عمران، صدور مجوز بعلل خارج از اراده مالک امکان‌پذیر نباشد و موضوع با ذکر علت مورد تأیید مرجع ذیربط واقع شود باستثنای مواردی که صدور مجوز قانوناً ممنوع می‌باشد از تاریخ درخواست تا رفع علل مذکور مالک از پرداخت مالیات متعلق معاف خواهد بود.

تبصره ۲- مالکان اراضی بایری که برای فروش اراضی بایر خود به وزارت مسکن و شهرسازی اعلام آمادگی نمایند و طبق گواهی وزارت مزبور اقدامات لازم را معمول دارند از تاریخ اعلام از مالیات متعلق معاف می‌باشند حکم این تبصره در صورت عدم تمایل وزارت مذکور به خرید اراضی بایر نیز جاری است.

تبصره ۳- در مورد کسی که خود یا افراد تحت تکفل او فاقد محل مسکونی مناسب بوده و مالک یک یا چند قطعه اراضی بایر باشد تا حدنصاب مقرر در قانون اراضی شهری مصوب ۱۳۶۶/۶/۲۲ مجلس شورای اسلامی مشمول پرداخت مالیات موضوع این فصل نمی‌باشد و نسبت به مازاد، مشمول مالیات خواهد بود. در مواردی که مالکان از معافیت این تبصره استفاده می‌نمایند حوزه مالیاتی محل وقوع ملک مکلف است مراتب را با ذکر مشخصات اراضی بایر به مرکز سجل مالیاتی اعلام دارد.

تبصره ۴- اراضی بایر متعلق به شرکتهائی که تمام یا قسمتی از سرمایه آنها به دولت تعلق دارد به نسبت سهم دولت و اراضی بایر متعلق به شرکتهای تعاونی مسکن که برای اعضاء اختصاص یافته باشد و همچنین اراضی بایر متعلق به سفارتخانه‌ها بشرط معامله متقابل از پرداخت مالیات موضوع این فصل معاف می‌باشد.

تبصره ۵- در مواردی که انتقال قهری باشد، انتقال گیرنده اراضی بایر تا پایان بیست سالگی مشمول مالیات موضوع این فصل نخواهد بود.

تبصره ۶- آن قسمت از اراضی بایری که مالک در آنها ممنوع‌المعامله گردیده و یا به عللی به گواهی مراجع ذیصلاح دولتی و یا نهادهای انقلاب اسلامی بهره‌برداری از آنها از عهده مالک خارج و یا در طرح شهرداریها قرار گرفته باشد و همچنین اراضی بایری که بعلت دعوی مالکیت از طرف سازمان حج و اوقاف و امور خیریه یا دولت یا شهرداریها یا موسسات وابسته به دولت و شهرداریها مالکان آنها بموجب گواهی مراجع صلاحیتدار مربوط ممنوع‌المداخله شده‌اند، مادام که دارای وضعیت ذکر شده هستند مشمول مالیات موضوع این فصل نخواهند بود.

فصل چهارم - مالیات برارث

ماده ۱۷

هرگاه در نتیجه فوت شخصی، اعم از فوت واقعی یا فرضی اموالی از متوفی باقی بماند بشرح زیر مشمول مالیات است.

۱- در صورتیکه متوفی یا وارث یا هر دو ایرانی مقیم ایران

باشند نسبت به سهم الارث هر یک از وراث از اموال مشمول مالیات بر ارث موضوع ماده ۱۹ این قانون واقع در ایران یا در خارج از ایران پس از کسر مالیات بر ارثی که بابت آن قسمت از اموال واقع در خارج از ایران بدولت محلی که مال در آن واقع گردیده پرداخت شده است بنرخ مذکور در ماده ۲۰ این قانون.

۲- در صورتیکه متوفی و وراث هر دو ایرانی مقیم خارج از ایران باشند سهم الارث هر یک از وراث از اموال و حقوق مالی متوفی که در ایران موجود است به نرخ مذکور در ماده ۲۰ این قانون و نسبت به آن قسمت که در خارج از ایران وجود دارد پس از کسر مالیات بر ارثی که از آن بابت به دولت محل وقوع مال پرداخت شده است به نرخ بیست و پنج درصد.

۳- در مورد اتباع خارجی و سایر موارد نسبت به آن قسمت از اموال و حقوق مالی متوفی که در ایران موجود است کلاً مشمول مالیات بنرخ مذکور در ماده ۲۰ این قانون برای وراث طبقه دوم:

ماده ۱۸

وراث از نظر این قانون به سه طبقه تقسیم می شوند:

- ۱- وراث طبقه اول که عبارتند از: پدر، مادر، زن، شوهر، اولاد و اولاد اولاد.
- ۲- وراث طبقه دوم که عبارتند از: اجداد، برادر، خواهر و اولاد آنها.
- ۳- وراث طبقه سوم که عبارتند از: عمو، عمه، دایی، خاله و اولاد آنها.

ماده ۱۹

اموال مشمول مالیات بر ارث عبارت است از کلیه ماترک

متوفی واقع در ایران یا خارج از ایران اعم از منقول و غیر منقول و مطالبات قابل وصول و حقوق مالی پس از کسر هزینه کفن و دفن در حدود عرف و عادت و واجبات مالی و عبادی در حدود قواعد شرعی و دیون محقق متوفی.

تبصره - بدهی که متوفی به وراث خود دارد در صورتیکه مستند به مدارک قانونی بوده و اصلت آن مورد تأیید هیئت حل اختلاف مالیاتی قرار گیرد قابل کسر از ماترک خواهد بود در مورد مهریه و نفقه ایام عده، تأیید هیئت مذکور لازم نیست و در مورد وراث طبقه دوم و سوم کسر دیون منوط به آن است که متوفی تا تاریخ فوق خود دارای وراث از طبقه ماقبل حسب مورد بوده باشد.

ماده ۲۰

نرخ مالیات بر ارث نسبت به سهم الارث بشرح زیر می باشد:

طبقه اول/ طبقه دوم/ طبقه سوم

۹٪/ ۱۸٪/ ۳۰٪

تا مبلغ ۸۰۰۰۰۰۰ ریال

تا مبلغ ۲۰۰۰۰۰۰ ریال نسبت به مازاد ۲۰٪/ ۳۰٪/ ۴۰٪

تا مبلغ ۴۰۰۰۰۰۰ ریال نسبت به مازاد ۳۰٪/ ۴۰٪/ ۵۰٪

تا مبلغ ۸۰۰۰۰۰۰ ریال نسبت به مازاد ۴۰٪/ ۵۰٪/ ۶۰٪

۵۰٪/ ۶۰٪/ ۷۰٪

نسبت به مازاد ۸۰۰۰۰۰۰ ریال

از سهم الارث هر یک از وراث طبقه اول مبلغ ۲۰۰۰۰۰۰ ریال به عنوان معافیت کسر و مازاد به نرخ مذکور مشمول مالیات خواهد بود.

تبصره ۱ - معافیت سهم الارث هر یک از وراث طبقه اول که کمتر از بیست سال سن داشته باشند یا محجور و یا معلول از کار افتاده یا صرفاً مشغول تحصیل بوده و کمتر از ۲۵ سال تمام سن داشته باشند و همچنین فرزندان اناث متوفی که تا حین الفوت

متوفی شوهر اختیار نکرده‌اند به سه میلیون ریال افزایش خواهد یافت.

تبصره ۲- در صورتیکه وراثت طبقه دوم کمتر از بیست سال سن یا محجور یا معلول از کارافتاده و یا صرفاً به تحصیل اشتغال داشته و کمتر از بیست و پنج سال تمام سن داشته باشند معافیت سهم الارث آنها تا یک میلیون و پانصد هزار ریال معاف و مازاد به نرخ مذکور مشمول مالیات خواهد بود.

تبصره ۳- هرگاه کلیه وراثت از طبقه اول بوده و بین آنان عیال یا حداقل یک فرزند کمتر از بیست سال سن یا محجور و یا معلول از کارافتاده و یا فرزند کمتر از بیست و پنج سال سن و صرفاً مشغول تحصیل وجود داشته باشد و اموال غیر منقول متوفی منحصر به یک خانه یا آپارتمان مسکونی باشد جمع معافیتهای سهم الارث معادل ارزش خانه یا آپارتمان یا مبلغ بیست میلیون ریال هر کدام کمتر است افزایش می‌یابد و در صورتی که جمع معافیتهای سهم الارث معادل یا بیشتر از حدنصاب مذکور باشد حکم این تبصره جاری نخواهد بود.

ماده ۲۱

اموالی که جزء ماترک متوفی باشد و تا یکسال پس از قطعیت مالیات و غیر قابل رسیدگی بودن پرونده امر در مراجع مالیاتی طبق قوانین و یا احکام خاص مالکیت آنها سلب و به موجب گواهی سازمان ذیربط بلاعوض در اختیار وزارتخانه‌ها یا موسسات دولتی یا شهرداریها و یا نهادهای انقلاب اسلامی و یا شرکتهای دولتی که صددرصد سهام آنها متعلق به دولت باشد قرار گیرد از شمول مالیات برارث خارج و در صورتیکه بابت سلب مالکیت عوضی داده شود ارزش آن عوض جزء اموال

مشمول مالیات برارث محسوب و درهرحال چنانچه مالیاتی اضافه پرداخت شده باشد مسترد خواهد شد. حکم این ماده در مواردی که وراثت تمام یا قسمتی از اموال را که جزء ماترک باشد بطور رایگان به یکی از سازمانها یا موسسات مذکور در بندهای ۱ و ۲ و ۴ ماده ۲ این قانون واگذار و یا طبق بند ۳ ماده مذکور وقف نمایند و یا به انجام امور مذکور در بند ۳ ماده مزبور با نظارت دولت یا شهرداریها برسانند نیز جاری است.

ماده ۲۲

در صورتیکه بموجب رای هیئت حل اختلاف مالیاتی مطالبات متوفی غیرقابل وصول تشخیص داده شود مطالبات مذکور جزء ماترک منظور نمی شود و اگر مالیات آن قبلاً وصول شده باشد مسترد خواهد شد و در صورت وصول احتمالی اینگونه مطالبات ورثه ملزم به پرداخت مالیات متعلق خواهند بود. در هر صورت وزارت امور اقتصادی و دارائی از نظر تامین مالیات متعلق می تواند بعنوان ثالث در دعوی مربوط شرکت و یا راساً اقامه دعوی نماید.

ماده ۲۳

حذف شد.

ماده ۲۴

اموال زیر از شمول مالیات این فصل خارج است:

- ۱- وجوه بازنشستگی و وظیفه و پس انداز خدمت و بیمه های اجتماعی و نیز وجوه پرداختی توسط موسسات بیمه یا بیمه گزار و یا کارفرما از قبیل بیمه عمر، خسارت فوق و همچنین